

Tjaša Mislej

GRŠKE POČITNICE

(radijska igra)

**Radijsko igro je za potrebe lastne produkcije v letu 2017 odkupil zavod RTV Slovenija.*

© Tjaša Mislej

Borova 4, Vir pri Domžalah 1230

(00386 31-891-342)

t.mislej@gmail.com

OSEBE:

ANA zahodnjakinja v zgodnjih tridesetih, višji srednji sloj

SAIDA mlada begunka iz Sirije

NOVINARSKI POROČEVALEC

PREMIER

EVROPSKI POSLANCI

KAPITAN

STAREJŠI TURIST

TURISTI

NATAKAR

1. prizor

(Grška glasba v na pol prazni restavraciji ob cesti na grškem otoku. Občasni zvoki kozarcev in posode. Nerazločen klepet gostov. ANA po večerji sama sedi za mizo in pije vino.)

NATAKAR: Vse v redu, madam?

ANA: Ja, super, super ... *(notranji monolog)* Vedno rečem isto. Tud če je hrana zanič – kot danes.

NATAKAR: Lahko ponudim sladico? Danes imamo izvrstno Ekmek Kataifi.

ANA: Ne vem ...

NATAKAR: Taka sočna tortica, perfektna!

ANA: Mah ne. Dajte še en kozarec vina, prosim.

NATAKAR: Takoj, madam! *(čez nekaj sekund)* Izvolite, madam.

ANA: *(notranji monolog)* Ne mi s sladico pred nosom mahat, mater ti ... Če jo samo gledam, grejo kile gor. *(naredi požirek)* Le kaj zdaj počne on? Najbrž še vedno v pisarni ali pa se je že spravil v fitness ... Ne, že vem, v svoji pisarni goni sobno kolo! Haha, kreten. Ni mi žal, da sem šla. Ne pogrešam ga. Bi morala še na dopustu poslušat njegovo bahanje. Kako gre firmi super pa nov motor pa nova ura – kaj me briga, bedak! Tud jaz kar naprej delam, pa kaj? Končat moram. Sem že stokrat rekla. Ko se vrnem, ga pokličem in mu rečem »jebi se«. Še za dopust si ne vzame časa, idiot ... *(naredi požirek in opazi, da jo nekdo gleda)* Glej ga, tega. Kaj pa ti tam buljiš? Kaj je? A se mi vidi, da sem jokala? Jasno. Nihče ne večerja sam. Razen mene. Pa še zanikrna restavracija – ob cesti, brez pogleda na morje! Reka ljudi gor in dol. Gor in dol. Goor in dol. Vsak mi lahko gleda v krožnik, juhu. Prav žal mi je, da sem šla.

(Zasliši se uvodna špica za poročila, ki se predvajajo preko radia.)

POROČEVALEC (*senzacionalistično*): Spet nova kriza! Še večja kot prejšnja! Ni videti konca! Javljamo se iz Bruslja, kjer smo ujeli našega premiera. Gospod premier, dovolite da vam –

PREMIER (*stopnjuje svojo jezo*): Ja, ja, seveda. Seveda moramo bit solidarni. Seveda smo dolžni pomagat. Seveda, mednarodno pravo, konvencije in vse to. Vsi znamo že na pamet. Ampak! Ne moremo vseh spustit sem, a veste. Moramo zavarovat sebe in to včeraj, ne danes ali šele jutri, ko bo prepozno! (*začne se sliniti*) Oni so oni, mi smo pa mi. Evropo treba branit, branit treba našo kulturo! (*vedno bolj besno*) Oni so golazen, virus, ki nas hoče preplavit! To je resnica, ki ni prijetna za uho, a jo je treba že končno povedat na glas. Wuf, wuf! (*med stavki laja kot pes*) Wuf, wuf! Evropa bo ostala varna in čista! To je naša pravica in dolžnost! Wuf, wuf, grrrr!

(Radijski prenos poročil potihne.)

ANA (*notranji monolog*): Tisti pa še vedno bulji ... Da ni berač? Naj gleda. Ne bom mela slabe vesti. Zapravljam denar in pomagam grškemu gospodarstvu. To je dobro za ekonomijo. Sem zadnjič brala. Oh, ne, še več beračev. Ne za mojo mizo ... Ravno sem brez drobiža. Pričakujem, da bo osebje ukrepalo. Kaj? Oni so! Saj sem vedla! Oni! Pa so mi na agenciji zatrdili, da jih na tem otoku ne bo! Zato sem ga izbrala, da mi ne bi bilo treba ... A nimam že dovolj tega sranja po TV? Takoj jutri pokličem in jim jebem vse po spisku ...

ANA: A lahko prosim račun? Pa mudi se mi.

2. prizor:

(Med Saidinim monologom se slišijo zvoki vojne: kričanje, strelno orožje, bombni napad ...)

SAIDA: Rad bi slišal o vojni. (*premor*) Hočeš vedet, kako je hudo. Misliš si *Oh, ubogi ljudje!* in *Kam gre ta svet?* Hočeš slišat, da sem bila ranjena, posiljena, da so mi ubili družino. Hočeš me videt ponižano, strgano in lačno. Da bom vredna usmiljenja. Da mi boš s težkim srcem in slabo vestjo zaloputnil vrata. Ti vpiješ: *Pokažite mi solze, pokažite rane, pokažite prestrašene otroke. Pokažite trupla otrok, utopljenih, ustreljenih, zažganih!* Gledaš vojno, da ti ledeni kri in se ti stiska srce. (*Premor. Zvoki vojne se umirijo.*) Prestaviš kanal na zabavno oddajo.

3. prizor:

(Na turistični jahti. Zvoki motorja, morskih valov, galebov ... Na krovu turisti živahno klepetajo in se smejiijo. Vrti se grška glasba. Ana leži na ležalniku.)

ANA: (*notranji monolog*) Kako sem lahko verjela, da bom na tem trapastem ribiškem pikniku spoznala kakšno fino družbo? Sami prekomerno hranjeni starci. A je to upokojenski izlet? V hotelu niso nič rekli. Ej, deda, ne me gledat v joške, da te kap ne sune tu sred morja. Eh, dobro, da sem vzela revije. (*lista in bere naslove*) »101 resnica o kožnem raku« Fuj, ogabne fotke! Horoskop sem že zjutraj, itak vedno isto sranje ... (*lista*)

»Trebušček je uspešno skrivala« O, spet nosečal? Kaj?! Pa pri teh letih ... (*lista*)
»Britanski turisti se pritožujejo zaradi navala beguncev.« (*vrže revijo proč*) Sam živ dolčas!

4. prizor:

(*Saida stoji na turški obali. Slišimo šum morja in galebe.*)

SAIDA: Naprej, nazaj, naprej, nazaj, nazaj, nazaj, nazaj ... Hočem te pozabit. Obljubil si, da greva skupaj. Nemčija, Frankfurt. Rada bi se dotaknila puške, ki te je ubila. Rada bi oblekla tvojo vojaško uniformo. Kje si bil, ko sem bežala pred izdajalci islama? Čakala sem te v taborišču, pa nikoli nisi prišel. Ti si vedno govoril: Nemčija, Frankfurt, Nemčija, München. Hočem te pozabit! Naprej, stop, nazaj, naprej, stop, nazaj ... Frankfurt, München, Berlin. Pozabit, vse pozabit.

5. prizor:

(*Na turistični jahti. Ana leži na ležalniku in lista revije.*)

ANA: (*notranji monolog*) Priznam, res ni prijetno. Povsod so – na plaži, v parku, hodijo po ulicah, njihovi otroci prosijo denar ... Lahko bi se pritožila na agenciji, pa se ne bom. Mi srce ne da. Smilijo se mi. Če bi vedela, bi šla na Hrvaško. Enkrat na leto grem na dopust. Pošteno sem plačala, zaslužim si. Ko se vrnem domov, pa napišem en blog o ubogih begunjih. Pa donirala bom kak evro Karitasu. Tako. Mmm, nekaj diši – kaj je zdaj z lignji? Hitro v vrsto, da mi ne požrejo vsega.

(*Po radiu se predvajajo poročila.*)

POROČEVALEC: Ponovno se javljamo iz Bruslja! Za vas smo zbrali izjave evropskih poslancev na temo največje krize do zdaj.

(*Poslanci govorijo drug čez drugega.*)

EVROPSKA POSLANKA 1: Jah, o tem smo že dosti govorili, a ne

EVROPSKI POSLANEC 2: Situacija je zelo dramatična. Med migranti so različne kategorije ljudi.

EVROPSKI POSLANEC 3: Ta val, ki prihaja, se bo širil in širil in širil! Dokler za njim ne bo prišel ... cunami.

EVROPSKI POSLANEC 2: ... ekstremni islamisti, salafisti, džihadisti ...

EVROPSKA POSLANKA 1: Kaj bi radi, da vam povem?

EVROPSKI POSLANEC 3: Cunami! Kaj bomo pa pol, vas vprašam?

EVROPSKI POSLANEC 2: ... islamski nacionalisti, verski separatisti ...

EVROPSKA POSLANKA 1: Nič ni zastonj, a veste, vse je treba plačat!

EVROPSKI POSLANEC: Kot sem rekel, situacija je dramatična.

(Konec poročil. Zvok za oglase.)

6. prizor:

(Gumijast čoln se vozi iz Turčije proti grškemu otoku. Na njem polno beguncev. Zvoki motorja in valov. Nekdo spregovori nekaj besed v arabščini. Zaslišimo jok dojenčka. Tihotapec se zadere nekaj v arabščini. Dojenček zajoka še močneje. Trepetajoč ženski glas skuša pomiriti dojenčka.)

7. prizor:

(Na turistični jahti. Osladna grška glasba. Ana za kosilo je solato.)

ANA (*notranji monolog*): Samo še kurčeva solata je ostala. 50 evrov sem plačala za tole bedarijo. Prevoz, grško kosilo, grška zabava. Kosila nisem dobila, ker so že vse požrli. Dober tek, debelušne dame s stopljeno šminko in nabasanimi krožniki! Jaz pa žulim samo solato. Se vsaj ne bom zredila, ha! (*Glasba postane glasnejša in bolj plesna.*) Evo, končno prava muzika! Gremo na plesišče, penziči, da vas vidim!

8. prizor:

(Na čolnu, ki prevaža begunce proti Grčiji.)

SAIDA (*notranji monolog*): Kaj počnete vsi vi? Kam pa mislite, da greste? A vam ni nihče povedal?! (*premor*) Saj vem ... Tud meni ni nihče povedal. (*dojenček zajoka*) Slabo mi je. Kam naj se obrnem? Če bruham, me bodo porinili na rob. Še malo. Nemčija, Frankfurt. V tla moram gledat, ne v vodo. Ne v morje. (*dojenček močno joka*) Ko bi ta otrok že enkrat utihnil! Še malo ... Nemčija, Frankfurt, Nemčija, Frankfurt. Kam naj se obrnem? Nočem gledat teh moških. Nočem gledat te punce, tega otroka z dojenčkom v naročju. Daj, stisni ga k sebi, saj ga še držat ne znaš! (*dojenček kriči*) Še malo, še malo ...

9. prizor:

(Na turistični jahti. Glasna plesna glasba. Smeh.)

STAREJŠI TURIST: Gospodična, bi zaplesali?

ANA (*notranji monolog*): Nočem plesat s tem starcem. Rajši bi se nalivala s sangrio. Še pol sekunde imam za izgovor ...

ANA: Seveda, zakaj pa ne. (*notranji monolog*) Sranje! (*Ana in turist zaplešeta.*)

STAREJŠI TURIST: Zelo dobro plešete. Normalno, taka mlada dama!

ANA (*notranji monolog*): Fuj, postaran švic in poceni kolonjska! (*glasba se upočasni*) Stari, ne si domišljat, da bova plesala valček.

ANA: Se opravičujem, moram po pijačo. (*Ana stopi do šanka.*) Eno sangrio, prosim. Kar taveliko, taveliko! (*notranji monolog*) Končno sem se rešila starega slineža ... A je kje kakšno mlado meso na tej barkači, jebemti? Kje so mornarji? Saj mora bit kje kak mornar ...

(Ana stopa preko plesišča. Turisti plešejo, cvilijo, se zabavajo.)

ANA: Pardon, pardon, samo malo. Okej, čas za en selfie ...

(*Naenkrat se zaslišijo oddaljeni kriki in približevanje motornega čolna. Močan tresk. Turistična jahta je oplazila čoln z begunci. Jahta se pri tem poškoduje, ribiški čoln pa prevrne. Ana zaradi sunka pade po tleh in se udari v glavo.*)

10. prizor:

ANA (*prihaja k sebi*): Auu, moja glava.

(*Sliši se panično klicanje »Oh, moj Bog«, »Bog pomagaj!« in jok turistov.*)

ANA: Kaj se dogaja?!

KAPITAN: Mirno, brez panike. Prostora je dovolj. Gremo, eden po eden v rešilni čoln!

ANA: Jopič! Dajte jopič! (*natika si rešilni jopič*) Kako se nadene ta prekleta reč?

KAPITAN: Počasi, brez panike!

ANA (*notranji monolog*): Kako se prerivajo, živali. Samo da pridem noter ...

KAPITAN: Gospodična, stopite v čoln. Previdno.

(*Ana stopi v rešilni čoln in se usede.*)

KAPITAN: Brez panike, rešilni čoln lahko zdrži več ur na odprtem morju. Pomoč je že na poti.

ANA: (*prestrašeno*) O, moj bog ...

(*Slišijo se kriki na pomoč v arabščini in angleščini: Saa'adinii! Saa'adinii! Help, please! Help! V morju se številni begunci utapljajo.*)

ANA (*notranji monolog*): Koliko teles v morju ...

ANA: Gospod kapitan, tam so še ljudje! Tam, glejte. Tam!

KAPITAN: Ponje bo prišel drug čoln, ne skrbite. Na našem ni dovolj prostora.

ANA (*notranji monolog*): Aha, ni prostora. Dobro, kapitan že ve. On ve. Ne moremo jim pomagat. Slabo mi bo ... Ne smem gledat v vodo. V tla glej, Ana, samo v tla glej in bo minilo.

(*Slišijo se kriki beguncev in vpitje na pomoč.*)

KAPITAN: Do obale je še daleč. Rešilne jopiče imejte na sebi do konca!

ANA (*notranji monolog*): Toliko jih je še v morju ... Ana, ne glej jih. Nič ne moreš. (*s tresočim glasom*) Kapitan je rekel, da ni prostora. Kapitan je tako rekel. On že ve ... Eno žensko divje premetavajo valovi, lahko bi vsaj njo vzeli. Morali bi jo vzeti ... Njena glava komaj še kdaj pride ven ... Pa zakaj gledaš okrog, Ana?! Sem ti rekla, da glej v tla. V tla! V tla glej! Ampak ... Morali bi. Res bi morali. Čakaj, kapitan je rekel, da je obala daleč! Lahko se prevrnemo! Da ne smemo metat ... Da se lahko zgodi ... Kaj, kaj? Kaj se lahko zgodi? Bedarije! Dobro veš ... Ne rabiš jopiča. V čolnu si, na varnem. Jopič dol, slišiš roka? Ubogaj me, roka, odpni jopič! (*premor*) Nič se ne zgodi. Lastna roka me ne uboga. Zamrznila je, ne čutim je več ... (*Premor. Kriki utapljavajočih beguncev so vse bolj redki in tihi. Oddaljujejo se. Ana govori s tresočim glasom.*) Glej v tla in pozabi. Ni tvoja stvar, nisi ti kriva. Pozabi na to. Nič se ni zgodilo. Jutri bo vse tako, kot je bilo prej. Zjutraj prvo kavica in revija. Potem ležalnik na plaži in Mojito. Vse bo tako, kot je bilo. Dol glej in pozabi. Nič ni bilo, nič se ni zgodilo.

11. prizor:

(*Slišijo se zvoki mehurčkov zraka, ki brbotajo pod vodo.*)

SAIDA: Naenkrat je postalo vse mirno. Čista globoka tišina, ki jo občasno pretrgajo mehurčki, ki jih nese gor, gor proti svetlobi. Svetloba se oddaljuje. Počasi vse postaja temno. Ničesar več ne vidim ... Počasi se pogrezam v temo. In zdaj zagledam obraz. Znan obraz je. Ti si, Halil! Še vedno se tako lepo smejiš, kot včasih. Se spomniš, kako sva začela izbirat imena za najinega nikoli rojenega otroka? Eno ime, če bo fantek in eno ime, če bo punčka ... Vem, da si vedno želel fantka, a meni so bolj všeč punčke, če ti povem po pravici ... Pridi, zdaj lahko izbereva ime ... Pridi ... (*slišimo samo še zvoke mehurčkov pod vodo*)

12. prizor:

(*Po radiu prenašajo poročila*):

NOVINARSKI POROČEVALEC: Ob sklenitvi dogovora med Evropsko unijo in Turčijo so se v turškem letovišču Antalya zbrali najvišji predstavniki obeh strani in optimistično proslavili dogovor o reševanju krize. Največje krize do zdaj.

(*množica razglašeno in pijano prepeva*)

»We are the world, we are the children
We are the ones who make a brighter day
So let's start giving
There's a choice we're making
We're saving our own lives
It's true we'll make a better day
Just you and me ...«

(*Zvočniki se počasi potopijo v morje.*)